

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 16-18 jaar
- Geschikt voor: bovenbouw voortgezet onderwijs
- Tijd: 45-90 minuten (afhankelijk van de keuzeopdrachten)
- Vakgebied: Burgerschap, Maatschappijleer/Maatschappijwetenschappen, Nederlands. Daarnaast sluit het aan bij mediawijsheid en de basis-, denk- en leer-voorwaardelijke vaardigheden (voorheen 21e-eeuwse vaardigheden).
- Kernbegrippen: klimaat, politiek, publieke opinie, belangen, meningsvorming.

Medialogica – Klimaat van verwarring

In deze video wordt onderzocht hoe feiten het verliezen van emotie met klimaatverwarring tot gevolg. Politici, belangengroepen, journalisten, wetenschappers en scholieren nemen elkaars rol over en strooien met cijfers en statistieken. Naar wie moet het publiek luisteren? Welke belangen spelen mee? En door wie wordt de publieke opinie beïnvloed?

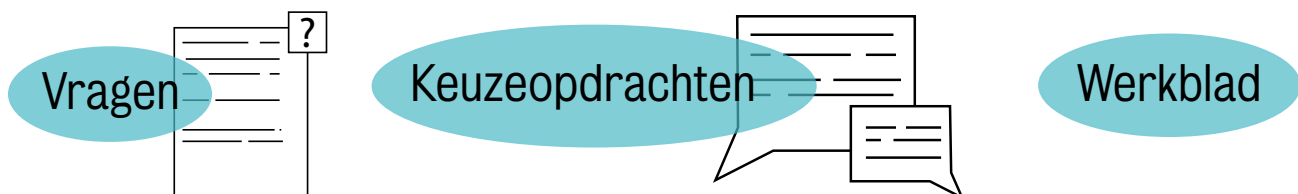
In het onderzoeksjournalistieke programma Medialogica wordt de kracht van beeld en de werking van publieke opinie onderzocht. Media dienen als gids om greep te krijgen op de werkelijkheid en bepalen in belangrijke mate ons beeld van de wereld. Maar in hoeverre zijn ze een betrouwbare gids? Hoe komt de publieke opinie tot stand? En welke invloed heeft dit op het handelen van bestuurders, journalisten en burgers?

Leerdoel

Aan het einde van deze les hebben de leerlingen kennis over de publieke opinie en hoe deze bespeeld wordt.

Opbouw les

Introduceer het thema van de les en kijk vervolgens klassikaal verkorte Medialogica-aflevering van Klimaat van verwarring (11 minuten). Vervolgens beantwoorden de leerlingen individueel de verdiepingsvragen. De antwoorden kunnen ze opschrijven op het werkblad. Deze vragen kunnen daarna klassikaal besproken worden, waarna een verdiepende opdracht kan worden uitgevoerd. Sluit de les af met de vraag aan de leerlingen wat ze meenemen uit de les.

Boek een masterclass Medialogica! Onder leiding van mediamakers van HUMAN en experts van Beeld & Geluid gaan leerlingen in gesprek over de werking van media en de rol van de publieke opinie. In de interactieve masterclass gaan leerlingen in groepjes aan de slag met het analyseren van een grote gebeurtenis in het nieuws. Zo leren leerlingen hoe de werkelijkheid verdrongen kan worden door beelden, met een nieuwe werkelijkheid tot gevolg. Kijk op de website van Beeld & Geluid voor meer informatie.

Verdiepingsvragen (na de video)

15 min

- 1) Het commentaar op klimaatbeleid in Nederland is een echo van de commentaren in de Verenigde Staten. Waarom zijn die commentaren uit de Verenigde Staten onbetrouwbaar?
- 2) Waardoor ontstaat er bij het publiek verwarring over de betrouwbaarheid van klimaatonderzoek?
- 3) Volgens milieuadviseur Van Soest zou het helpen als personen 'rolvaster' zouden zijn. Leg uit wat hij hiermee bedoelt.
- 4) Op welke manier is het type argument van klimaatsceptici verschoven?
- 5) Waarom verschuiven de argumenten van klimaatsceptici?
- 6) Een klimaatsceptisch pamflet waarin werd beweerd dat klimaatmaatregelen Nederland tot een derdewereldland zouden maken, werd door de Telegraaf én het RTL nieuws overgenomen. Waarom is het bedenkelijk dat dit pamflet zulke brede media-aandacht kreeg?
- 7) Wat voor negatief effect heeft de verwarring die wordt gezaaid op de publieke opinie?
- 8) Rond de eeuwwisseling waarschuwde de Telegraaf nog voor klimaatverandering met koppen als 'Den Haag in zee'. Waardoor veranderden ze hun mening?
- 9) Tegen wie keert de Telegraaf zich sindsdien?

Antwoorden

- 1) Omdat de commentaren afkomstig zijn van belangengroepen als oliemaatschappijen, die er belang bij hebben dat klimaatverandering ontkend wordt.
- 2) Omdat meningen en feiten door elkaar worden gegooid en moeilijk te onderscheiden zijn.
- 3) Als wetenschappers alleen wetenschappelijke uitspraken zouden doen en politici alleen keuze-uitspraken doen en de feiten nemen voor wat ze zijn. In plaats van dat politici zogenaamde wetenschappelijk onderbouwde uitspraken doen.
- 4) 'Het warmt niet zo op', 'het warmt wel op, maar het ligt niet aan de mens', 'het ligt wel aan de mens, maar het is allemaal niet zo erg', 'we kunnen er toch niks aan doen', naar 'het is te duur'.
- 5) Omdat ze klimaatverandering inmiddels niet meer kunnen ontkennen.
- 6) Omdat het was geschreven door mensen die geen wetenschappelijke kennis van het klimaat hebben.
- 7) Door de twijfel die wordt gezaaid worden mensen terughoudend.
- 8) Ze veranderden van mening toen bleek dat het klimaatbeleid hoge kosten met zich mee zou brengen.
- 9) Politici die de opwarming willen stoppen.

Keuzeopdrachten (na de video)

→ In tweetallen

Laat de leerlingen in tweetallen de volgende vraag bespreken:

- Hoe sta jij in het klimaatdebat?
- Waar is jouw mening op gebaseerd?
- Welke personen en media gebruik jij als bronnen voor je mening? (Denk aan politici, websites, kranten, docenten, familieleden etc.)

10 min

→ Klassengesprek

Bespreek het thema in de klas. Doe dit aan de hand van gerichte vragen en laat de discussie die ontstaat gaan. Wees geen leider, maar een begeleider. Het is belangrijk om duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie. In het klassengesprek kan je voortborduren op de individuele vragen en het gesprek in tweetallen.

20 min

Daarnaast kan je gebruikmaken van de voorbeeldvragen of stellingen:

- Wat is jouw positie in het klimaatdebat? (sceptisch/activistisch/neutraal...)
- Waarop baseer je jouw mening? (televisie/politici/websites/sociale media/docenten/vrienden/anders?)
- Wat is de rol van media in de beeldvorming over klimaatverandering?
- Wat zou er gedaan kunnen worden om ervoor te zorgen dat het klimaatbeleid alleen op wetenschap en niet op meningen wordt gebaseerd?

Stellingen

- Politici mogen niet meer hun persoonlijke mening geven, maar moeten zich baseren op de informatie die wetenschappers geven.
  - Iedereen mag zijn mening geven over klimaat, ook al heb je er geen verstand van.
- De hoofdredacteur van het RTL nieuws heeft de verantwoordelijkheid om correcte informatie te verspreiden.
- Bedrijven die belang hebben bij het ontkennen van klimaatverandering (zoals oliebedrijven) zouden geen invloed mogen uitoefenen op de politiek.

Extra verdieping

Deze video is onderdeel van de serie [Medialogica in de klas](#). Op [Schooltv.nl](#) vind je meer video's uit deze serie. Op [argosonderzoekt.nl](#) vind je de gehele aflevering van [Klimaat van verwarring](#) (35 min) en meer achtergrondinformatie.

Lees het artikel [Domineren klimaatsceptici het debat op Twitter?](#)

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

1) Het commentaar op klimaatbeleid in Nederland is een echo van de commentaren in de Verenigde Staten. Waarom zijn die commentaren uit de Verenigde Staten onbetrouwbaar?

---

2) Waardoor ontstaat er bij het publiek verwarring over de betrouwbaarheid van klimaatonderzoek?

---

3) Volgens milieuadviseur Van Soest zou het helpen als personen 'rolvaster' zouden zijn. Leg uit wat hij hiermee bedoelt.

---

4) Op welke manier is het type argument van klimaatsceptici verschoven?

---

5) Waarom verschuiven de argumenten van klimaatsceptici?

---

6) Een klimaatsceptisch pamflet waarin werd beweerd dat klimaatmaatregelen Nederland tot een derdewereldland zouden maken, werd door de Telegraaf én het RTL nieuws overgenomen. Waarom is het bedenkelijk dat dit pamflet zulke brede media-aandacht kreeg?

---

7) Wat voor negatief effect heeft de verwarring die wordt gezaaid op de publieke opinie?

---

8) Rond de eeuwwisseling waarschuwde de Telegraaf nog voor klimaatverandering met koppen als 'Den Haag in zee'. Waardoor veranderden ze hun mening?

---

9) Tegen wie keert de Telegraaf zich sindsdien?
